

Mišljenje Odbora regija – Politika interneta i upravljanje internetom

(2015/C 019/14)

Izvjestiteljica	Odeta ŽERLAUSKIENĖ (LT/ALDE), članica vijeća okruga Skuodas
Referentni dokument	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Politika interneta i upravljanje internetom: Uloga Europe u oblikovanju budućnosti upravljanja internetom COM(2014) 72 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

ODBOR REGIJA

1. ukazuje na to da je internet kao globalni informacijski prostor postao nedjeljivi dio današnjeg društva i javno dobro čije je besprijekorno funkcioniranje od općeg globalnog interesa;
2. pozdravlja trenutačne napore oko jačanja međunarodnog upravljanja internetom, posebice mjere američke vlade, koja je odigrala ključnu ulogu u nastanku interneta, za poticanje prelaska na globalno i sveobuhvatno upravljanje internetom;
3. traži da se Europska unija aktivno uključi u proces uvođenja globalnog upravljanja internetom, kako bi i dalje služila kao dobar, odnosno još i bolji primjer odgovornog djelovanja; s tim u vezi pozdravlja Komisijinu inicijativu, potaknutu Komunikacijom o politici interneta i upravljanju internetom, o definiranju uloge Europske unije u globalnoj politici upravljanja internetom te cilj predsjednika Komisije Jean-Claudea Junckera da se uspostavi digitalno unutarnje tržište i osmisli jedinstveni digitalni program;

VRIJEDNOSNI ASPEKT POLITIKE NA PODRUČJU UPRAVLJANJA INTERNETOM

4. ističe da se internet, kao prostor ljudskog suživota i razmjene podataka utemeljen na tehnologiji, ne može razvijati neovisno o vrijednostima koje su u samoj srži međuljudskih odnosa, pa se stoga uloga Europske unije u politikama za poboljšanje interneta ne može odvojiti od temeljnih europskih vrijednosti;
5. stoga naglašava da će se europski pristup budućnosti interneta zasnivati na načelima slobode, otvorenosti i neutralnosti;
6. naglašava važnost interneta kao sredstva održavanja i poticanja kulturne raznolikosti, što je jedna od temeljnih vrijednosti Europske unije⁽¹⁾, te ističe da politika upravljanja internetom i dalje mora uzimati u obzir, održavati i poticati kulturnu i jezičnu raznolikost;
7. pozdravlja stajalište Europske komisije da višedionički procesi u vezi s internetom moraju biti spojeni s temeljnim pravima i u skladu sa sljedećim načelima: transparentnošću (mogućnošću sudjelovanja svih dionika), uključivošću i uravnoteženošću (obvezom nadležnih subjekata da svim dionicima ponude sve mogućnosti sudjelovanja) te odgovornošću (obvezom redovitog izvještavanja svih dionika o poduzetim mjerama)⁽²⁾;

⁽¹⁾ Članak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

⁽²⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Politika interneta i upravljanje internetom: Uloga Europe u oblikovanju budućnosti upravljanja internetom; COM(2014) 72 final.

8. ukazuje na aktualne rasprave o pitanju treba li pravo na pristup internetu priznati kao ljudsko pravo te na odluke koje su razne države, uključujući neke države članice EU-a⁽³⁾, donijele u tom smislu, kao i na oprečan stav prema kojem je internet samo tehnologija koja olakšava ostvarivanje temeljnih prava⁽⁴⁾; preporučuje da se uporaba interneta proglašeni neotuđivim građanskim pravom, čijem ostvarivanju mogu pridonijeti nacionalne, lokalne i regionalne vlasti u okviru svojih ovlasti;

9. podsjeća na to da smjernice o razvoju interneta navedene u Strategiji iz Tunisa za informacijsko društvo iz 2005. Godine⁽⁵⁾, prema kojima u upravljanju internetom moraju sudjelovati vlade, privatni sektor i civilno društvo (točka 34.), ni u kojem slučaju ne smiju biti shvaćene u užem smislu riječi, odnosno da se tu ne podrazumijevaju samo nacionalne vlade, već i razine vlasti najbliže građanima, dakle lokalne i regionalne vlasti;

10. ukazuje na to da više od 100 000 lokalnih i regionalnih tijela vlasti, koja su predstavnici podnacionalnih razina uprave u 28 država članica EU-a, predstavlja važne aktere na području politike interneta, koji stvaraju internetske sadržaje, ali i rade na poboljšanju pristupa internetu; stoga bi oni trebali imati dovoljno mogućnosti da se i na nacionalnoj i na europskoj razini izravno uključe u osmišljavanje europskog stajališta o globalnim pitanjima u vezi s politikom upravljanja internetom;

11. ističe da bi politička strategija EU-a o upravljanju internetom mogla biti djelotvorno sredstvo kojim bi se moglo povećati atraktivnost Europske unije u svijetu te pozicionirati EU kao važan akter u oblikovanju politike interneta i utvrđivanju normi uzornih političkih postupaka na globalnoj razini;

ZAJEDNIČKI PRISTUP UPRAVLJANJU INTERNETOM

12. konstatira da su razlike u međunarodnim pristupima upravljanju internetom (iznesene u Strategiji iz Tunisa, zaključcima konferencije NETmundial⁽⁶⁾, deklaraciji OECD-a i zaključcima Svjetskog samita o informacijskom društvu (WSIS)⁽⁷⁾) neznatne, što ukazuje na to da se stvara globalni konsenzus o pitanju upravljanja internetom;

13. naglašava aktualnost pristupa budućnosti interneta iz Strategije iz Tunisa, koji je sažet u kratlici COMPACT i prema kojem je internet prostor civilnih odgovornosti, jedinstveni nefragmentirani resurs kojim se upravlja prema višedioničkom načelu radi promicanja demokracije i ljudskih prava, utemeljen na solidnoj tehničkoj arhitekturi koja produbljuje povjerenje korisnika i olakšava transparentno upravljanje kako temeljnom internetskom infrastrukturom, tako i uslugama koje se baziraju na njoj. Taj bi pristup trebao poslužiti kao smjernica pri definiranju europskog stajališta o ovom pitanju;

14. pozdravlja to što se vlada SAD-a obvezala reorganizirati dodjelu vršnih domena (ccTLD) te napustiti model jednostrane dodjele posredstvom ICANN-a (Internetske korporacije za dodjelu imena i brojeva) i IANA-e (Tijela za dodjelu mrežnih brojeva na internetu) i primjenjivati model zasnovan na globalnom partnerstvu; traži potpunu provedbu te inicijative, u skladu sa zaključcima svjetske višedioničke konferencije o budućnosti upravljanja internetom, održane u travnju 2014.;

15. pozdravlja inicijativu Europske komisije za stvaranje globalne platforme, Opservatorija za politiku interneta (*Global internet Policy Observatory*, GIPO), koji bi trebao biti poveznica između svih interesnih skupina i globalni *online* medij za razvoj i regulaciju politike interneta te za koordiniranje tehnoloških inovacija;

⁽³⁾ Na primjer, francuski je Ustavni sud 2009. priznao pravo na pristup internetu kao temeljno pravo. Slična je odluka na ustavnoj razini donesena i u Grčkoj. Takve odluke ili političke deklaracije donesene su, između ostalog, i u Kostarici, Estoniji, Finskoj, Španjolskoj pa čak i na razini Ujedinjenih naroda.

⁽⁴⁾ Takav stav, pored ostalih, zauzima i Vinton Cerf, jedan od „očeva interneta”: Vinton Cerf, *internet Access Is Not a Human Right* („Pristup internetu nije ljudsko pravo”), <http://www.nytimes.com/2012/01/05/opinion/internet-access-is-not-a-human-right.html>

⁽⁵⁾ Strategija iz Tunisa za informacijsko društvo <http://itu.int/wsis/docs2/tunis/off/6rev1.html>

⁽⁶⁾ Deklaracija višedioničke konferencije NETmundial od 24. travnja 2014., <http://netmundial.br/wp-content/uploads/2014/04/NETmundial-Multistakeholder-Document.pdf>

⁽⁷⁾ Vidjeti: *Declaration of Principles. Building the Information Society: a global challenge in the new Millennium* („Deklaracija o načelima. Stvaranje informacijskog društva: globalni izazov u novom tisućljeću”), <http://www.itu.int/wsis/docs/genewa/official/dop.html>

16. pozdravlja stajalište Komisije da buduća platforma GIPO treba biti globalni resurs u okviru kojeg pojedini sudionici ili interesne skupine neće moći nametati svoju volju drugima te traži od svih dionika, napose lokalnih i regionalnih vlasti, da se u okviru odgovarajućih savjetodavnih struktura očituju o pitanjima upravljanja internetom;

17. naglašava da se prilikom rasprave o budućnosti interneta ne smije zadirati u temeljno načelo neutralnosti mreže, bez obzira na vrijednosti na koje se pozivaju pojedini dionici;

18. pozdravlja to što je Komisija u svojoj Komunikaciji br. COM(2014) 72 najavila da će provesti analizu rizika zbog sukoba sudske nadležnosti i pravnih propisa na području interneta te osmisлити mehanizam Unije za reakcije;

TEHNIČKI ASPEKT UPRAVLJANJA INTERNETOM

19. traži da se za internet i ubuduće jamče standardi koje utvrđuju postojeće strukture tehničkih stručnjaka na temelju rada skupine internet *Engineering Task Force*;

20. pozdravlja napore tehničkih stručnjaka na uvođenju koncepata za utvrđivanje specifikacija koje će voditi računa o aktualnim pitanjima poput zaštite privatnosti na razini protokola, ostvarivanja mogućnosti višejezičnih naziva domena i boljeg pristupa osoba s invaliditetom; također pozdravlja napredak EU-a u ugrađivanju tih postignuća u svoje pravne akte⁽⁸⁾;

21. s obzirom na to da različite države imaju različite interese i različite sposobnosti ostvarivanja tih interesa, ukazuje na izazove s kojima će se Europska unija suočavati u pregovorima o budućnosti reguliranja interneta te stoga ističe da se u pregovorima o jedinstvenim propisima EU-a o budućnosti interneta ne smije zanemariti načelo supsidijarnosti;

22. naglašava važnost suradnje javnog i privatnog sektora za osiguravanje učinkovitog i sigurnog funkcioniranja interneta, posebice s obzirom na to da većinom mreža i informacijskih sustava upravljaju privatni subjekti, te se zalaže za to da uslijed te suradnje ne nastanu dodatni troškovi za poduzeća;

23. naglašava važnost infrastrukture mreže – prije svega širokopojasne mreže – za osiguravanje dobrog funkcioniranja interneta te poziva države članice na suradnju s lokalnim i regionalnim vlastima radi poticanja što veće pokrivenosti internetom, s naglaskom na regionalnu pokrivenost i univerzalni pristup;

24. ukazuje na važnost sveobuhvatnog vertikalnog partnerstva u iskorištavanju mogućnosti koje pružaju postojeće odredbe EFRR-a, konkretno one koje se odnose na poboljšanje pristupa informacijskim i komunikacijskim tehnologijama, njihovog korištenja i kvalitete, širenjem širokopojasnih i brzih mreža te podupiranjem usvajanja novih tehnologija i mreža za digitalno gospodarstvo, čime se jača digitalni potencijal europskih regija te EU-a u cjelini;

25. odlučno odbija cenzuru interneta, neovisno o ciljevima koji se njome žele postići, ali istodobno skreće pozornost na potrebu usklađivanja napora poduzetih u nastojanju da se spriječi da internet postane sredstvom koje pogoduje ekstremističkim, radikalnim ili kriminalnim aktivnostima te da se zaštite prava najranjivijih slojeva društva;

KORIŠTENJE INTERNETA ZA POBOLJŠANJE JAVNE UPRAVE I JAČANJE LOKALNE DEMOKRACIJE

26. ističe da bi javne ustanove, uključujući lokalne i regionalne vlasti, morale utvrditi norme za politiku sigurnog i odgovornog korištenja interneta. Svojim djelovanjem i primjerom one mogu i moraju poticati inovativni tehnološki razvoj uz učinkovitu upotrebu resursa i minimalno opterećenje okoliša;

⁽⁸⁾ Vidjeti: Uredba (EU) br. 1025/2012 od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji i Odluka Komisije od 28. studenog 2011. o osnivanju europske platforme za više interesnih skupina o normizaciji IKT-a, 2011/C 349/04.

27. ukazuje na to da javne ustanove, uključujući lokalne i regionalne vlasti, mogu i moraju biti predvodnice u razvoju sigurnog interneta i postavljanju visokih standarda za njegovo odgovorno korištenje, u što se ubrajaju odgovarajuća zaštita povjerljivih osobnih podataka (uključujući brisanje podataka koji više nisu potrebni za neku konkretnu svrhu), borba protiv kibernetičkog kriminala te stvaranje odgovarajućih preduvjeta za njegovo suzbijanje, uključujući primjerenu zaštitu IKT sustava;

28. skreće pozornost na mogućnosti interneta kao sredstva pružanja javnih usluga te od tijela lokalne samouprave u EU-u traži da ubrzaju premještanje administrativnih usluga u digitalni prostor; pored toga, od država članica traži da stvore za to potrebne pravne temelje;

29. od lokalnih i regionalnih vlasti u EU-u traži da u većoj mjeri koriste pogodnosti interneta kako bi svoj rad učinile učinkovitijim i transparentnijim te se približile građanima, kao i da se aktivno uključe u definiranje nacionalnih i europskih stajališta o budućnosti interneta;

30. s tim u vezi osobito naglašava mogućnosti koje pruža sigurno elektroničko utvrđivanje identiteta (eng. *e-identification*) koje dopušta građanima da izmijene svoje registracijske podatke i omogućava regijama u EU-u da uvedu elektroničko glasanje;

LOKALNE I REGIONALNE VLASTI I SIGURNOST INTERNETA

31. skreće pozornost na to da je za sve zainteresirane strane važno zajamčiti sigurnost i integritet internetske infrastrukture i sadržaja, jer je internet u međuvremenu postao neodvojivim dijelom gospodarstva, uprave i privatnog života;

32. ističe da je s porastom broja korisnika interneta i pojavljivanjem novih tehnologija sve više slučajeva zlorabe i da su posljedice zlorabe sve ozbiljnije. Nerijetko su žrtve kibernetičkih napada čak i lokalne i regionalne vlasti u državama EU-a, koje aktivno sudjeluju u oblikovanju internetske zajednice, raspolažu vrlo razvijenom internetskom infrastrukturom i vrlo su vidljivi dio društva.

33. izražava žaljenje što se pomoću informacijskih i komunikacijskih tehnologija, koje pridonose zbližavanju ljudi i pospješivanju razmjene informacija, iskustava i znanja, često čine kaznena djela te stoga od država članica i međunarodnih organizacija traži da na sve moguće načine suzbijaju kibernetički kriminal i da skupa s ostalim zainteresiranim stranama stvaraju prostor u kojem se kibernetički kriminal neće tolerirati;

34. napominje da elektronički mediji također omogućavaju druge – često anonimne – aktivnosti koje, premda nisu nužno kaznena djela (ili još nisu kvalificirana kao takva), vrijeđaju dostojanstvo drugih ljudi; stoga zahtijeva da se posebna pažnja posveti sprečavanju kibernetičkog nasilja i drugih rizika koji putem interneta mogu osobito ugroziti prava djece i mladih, kao i ostalih ranjivih društvenih skupina;

35. stoga naglašava da internet može biti uspješan samo ako se riješi pitanje njegove sigurnosti te izražava podršku namjeri Komisije koju je formulirala Neelie Kroes, naime da se osigura da internetski prostor u EU-u bude najsigurniji na svijetu⁽⁹⁾; osim toga, traži od Komisije da istodobno s razmatranjem pitanja upravljanja internetom razmotri i problem sigurnosti interneta;

36. naglašava značaj suradnje svih država članica i vanjskih partnera za borbu protiv kriminala na internetu i za rješavanje problema sigurnosti mreže i informacija, uključujući provedbu već donesenih odluka⁽¹⁰⁾ i uvrštavanje tih mjera u zajedničku političku strategiju EU-a u vezi s upravljanjem internetom;

37. ističe da su na razini država članica potrebne djelotvorne nacionalne mjere za istrage o prekršajima na internetu te europski potporni mehanizmi za suzbijanje takvih opasnosti;

⁽⁹⁾ Izjava N. Kroes od 13. travnja 2014. nakon glasanja o Direktivi o kibernetičkoj sigurnosti u Europskom parlamentu. *Izvršna vijest za kibernetičku sigurnost u EU-u: EP usvojio Direktivu o sigurnosti mreže i informacija*, Europska komisija – STATEMENT/14/68, 13.3.2014., http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-14-68_en.htm

⁽¹⁰⁾ Vidjeti npr.: Prijedlog direktive o mjerama za osiguranje visoke zajedničke razine sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava u Uniji, COM(2013) 48 final.

38. ukazuje na to da strategija za globalno upravljanje internetom u pogledu jednog ljudskog prava, naime prava na privatnost, mora posvetiti dovoljno pozornosti međunarodnoj regulaciji potraživanja, korištenja i pohranjivanja osobnih podataka, zaštite takvih podataka od nezakonitog i nenamjernog objavljivanja ili gubitka, razmjene i brisanja pohranjenih osobnih podataka iz elektroničkih baza podataka, pri čemu bi se dobre prakse mogle oslanjati na postojeće pravo EU-a ⁽¹⁾;

39. preporučuje da EU zauzme i na međunarodnoj razini zastupa jasan stav o korištenju osobnih podataka na internetu koji bi se zasnivao na članku 8. Povelje EU-a o temeljnim pravima (2010/C 83/02) i osobito na načelu da se pojedincima mora omogućiti da sami odlučuju koje će podatke prosljeđivati, a koje ne; smatra da bi korištenje svih vrsta osobnih podataka na internetu, s obzirom na njegov globalni karakter i znatnu mogućnost njegove zloporabe, trebalo biti ograničeno i dopušteno samo u konkretne, točno definirane i unaprijed poznate svrhe;

40. skreće pozornost na to da se nerijetko događa da veliki IT koncerni zlorabe svoj strukturni položaj moći i nezakonito prikupljaju i koriste osobne podatke korisnika kako u komercijalne tako i u političke svrhe te od Komisije traži da se založi za sprečavanje takve zloporabe na svjetskoj razini;

41. istodobno naglašava kako je prilikom istraga o odgovornosti za kaznena djela u vezi s korištenjem interneta važno da se ustali načelo da pružatelji internetskih usluga ne moraju snositi odgovornost za sadržaje koje nisu sami proizveli, ali da takvo ograničenje odgovornosti ne smije biti izlika za odbijanje suradnje s tijelima kaznenog progona, kada ona tu suradnju zatraže na temelju zakonskih propisa i kada postoje odgovarajuće zakonske sankcije;

42. naglašava da je EU, kao i na mnogim drugim područjima, predvodnik i u pogledu strukture za upravljanje internetom, koja je trenutačno u procesu nastajanja, te da stoga može i mora postati primjer za kulturu globalne odgovornosti za upravljanje internetom i korištenje interneta te na taj način pridonositi stvaranju globalne kulture interneta.

Bruxelles, 4. prosinca 2014.

*Predsjednik
Odbora regija*
Michel LEBRUN

⁽¹⁾ Vidjeti npr.: Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka.